

O POJĘCIU CIĄGŁOŚCI W TEOLOGII I MATEMATYCE

Mariusz Grządziel

Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu

Katedra Matematyki

mariusz.grzadzziel@yahoo.pl

Streszczenie

W rozdziale trzecim książki *Przecieranie nowych dróg. Dokąd Duch Święty prowadzi Kościół?* ks. Peter Hocken rozważa nieciągłe i ciągłe aspekty Bożego działania w odniesieniu do pojedynczych osób i całych społeczności. Nieciągłość Bożych działań może być kojarzona z koniecznością podjęcia decyzji wiary, kluczowej dla doświadczenia Bożego planu zbawienia. W pracy rozważania te zostaną zestawione z pojęciem ciągłości w matematyce.

Słowa kluczowe: decyzja wiary, funkcja ciągła, nieciągłość typu skok

Keywords: faith decision, continuous function, jump discontinuity

1. Duch Święty czyni Kościół bardziej ewangelicznym

Ks. Peter Hocken jest angielskim teologiem i historykiem związanym z ruchem Odnowy Charyzmatycznej. Jego głębokie intuicje dotyczące kierunku, w jakim Duch Święty chce prowadzić Kościół, są cenione zarówno w kręgach Odnowy Charyzmatycznej, jak i wśród teologów zajmujących się pracą naukową. W książce *Blazing the trail. Where is the Holy Spirit leading the church?* (Hocken, 2001)¹ dzieli się on swymi obserwacjami i przemyśleniami dotyczącymi „nowych dróg” Ducha Świętego.

W rozdziałach drugim i trzecim tej książki uzasadnia on tezę, że Duch Święty czyni Kościół bardziej ewangelicznym. Dzieje się to przez „ożywienie w nim słowa Bożego”, przez „stawanie się słowa Bożego żywym, sprawienie, że osoba Jezusa Chrystusa, Słowo, które stało się Ciałem, staje się rzeczywiste dla nas, słyszenie głosu Pańskiego w Piśmie, we wspólnocie i nauczaniu Kościoła, wyczuwanie echa obecności Bożej w pięknie i misterności stworzenia” (Hocken, 2009, s. 29).

¹ Polskie tłumaczenie ukazało się pod tytułem *Przecieranie nowych dróg. Dokąd Duch Święty prowadzi Kościół?* (Hocken, 2009).

Odpowiedzią wiary na (ożywione) Słowo Boże powinno być nawrócenie, o którym ks. Hocken pisze, że jest ono „jedynym i na zawsze doświadczeniem, które stanowi samo w sobie pełnię” – myśl ta „jest z trudem przyjmowana przez wspólnotę katolicką” (Hocken, 2009, s. 39).

2. Nieciągłość i ciągłość w teologii

Nawrócenie może być kojarzone ze skokową zmianą „sytuacji duchowej” danej osoby. Po nawróceniu, które można uważać za „początek wiary”, powinien nastąpić proces wzrostu, mający charakter ciągły.

Przykładem z historii zbawienia, w którym mamy do czynienia zarówno z nieciągłym, jak i ciągłym aspektem Bożego działania, jest śmierć i zmartwychwstanie Jezusa, a następnie Jego życie w ciele uwielbionym. Moment zmartwychwstania byłby tu „punktem nieciągłości”, a życie w ciele uwielbionym procesem ciągłym.

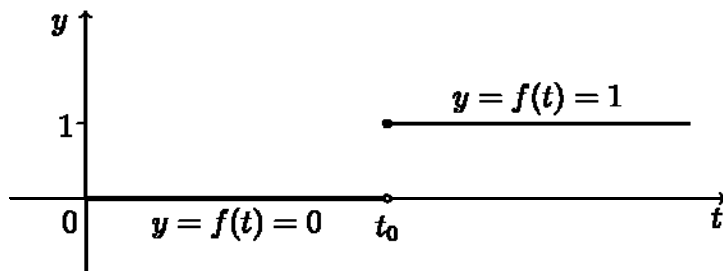
Inne przykłady ciągłych i nieciągłych aspektów Bożego działania w odniesieniu do wydarzeń z historii zbawienia i postaci z historii Kościoła można znaleźć w literaturze przedmiotu, por. np. (Hocken, 2009, s. 54-60).

W tej pracy szczególnie istotny będzie następujący fakt: „przez głoszenie nieciągłości zmartwychwstania, Duch Święty rodzi nieciągłość nawrócenia” (Hocken, 2009, s. 57). Chcąc go lepiej zrozumieć, zestawię pojęcie ciągłości używane przez ks. Hockena z pojęciem ciągłości w matematyce.

3. Pojęcie ciągłości w matematyce pomocą w zrozumieniu rozważań teologicznych?

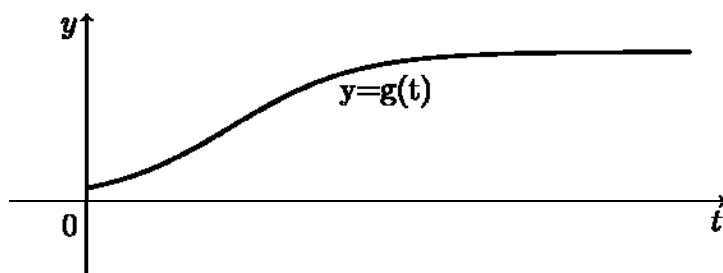
Pojęcia ciągłości funkcji jednej zmiennej w punkcie oraz nieciągłości funkcji w punkcie „typu skok” należą do najbardziej podstawowych w analizie matematycznej. Na wielu kierunkach studiów są one omawiane na pierwszym roku. Definicję funkcji ciągłej w punkcie oraz klasyfikację typów nieciągłości funkcji jednej zmiennej można znaleźć na przykład w podręczniku (Gewert i Skoczyła, 2001, rozdział 3). Szkic wykresu przykładowej funkcji, która ma nieciągłość typu skok w punkcie oznaczonym przez t_0 , można znaleźć na Rys. 1.

Funkcja ta może zostać użyta do opisu nawrócenia; „początek wiary” miałby miejsce w chwili t_0 . Można byłoby zadać pytanie, czy funkcja ta w adekwatny sposób opisywałaby proces przemiany duchowej osoby dorosłej, która była ochrzczona w wieku niemowlęcym, a zdecydowała się odpowiedzieć Bogu „tak” dopiero w wieku dojrzałym. W tym przypadku być może lepszym modelem przemiany duchowej byłaby funkcja o argumentach należących do przedziału (jednowymiarowego) i o wartościach należących do płaszczyzny; dodanie drugiego wymiaru pozwoliłoby na uwzględnienie faktu przyjęcia sakramentu chrztu.

Rys. 1. Szkic wykresu przykładowej funkcji posiadającej nieciągłość typu skok w punkcie t_0 .

Wiele procesów w życiu biologicznym lub duchowym można opisać przy użyciu funkcji ciągłych. Przykładem może być funkcja logistyczna, której wykres dla przykładowo dobranych parametrów, został naszkicowany na Rys. 2.

Rys. 2. Szkic wykresu przykładowej funkcji ciągłej.

Funkcja ta może zostać użyta do opisu wzrostu w wierze, który powinien nastąpić po wspomnianym „początku wiary”.

4. Moje świadectwo

W latach licealnych, będąc uczniem szkoły o profilu matematyczno-fizycznym, zafascynowałem się poglądami filozoficzno-religijnymi Alberta Einsteina. Słynny fizyk w eseju poświęconym nauce i religii (Einstein, 1949) stwierdza, że głębsze zrozumienie otaczającego nas świata, jego istoty, można osiągnąć poprzez poświęcenie się badaniom naukowym, sztuce lub medytacji religijnej.

Twórca teorii względności stwierdza, że każdy człowiek doświadcza „próżności ludzkich celów i dążeń oraz tego, jak wysublimowany i wspaniały jest porządek, który się przejawia zarówno w naturze, jak i w świecie myśli. Indywidualna egzystencja jawi się jej jako rodzaj więzienia, więc pragnie doświadczenia wszechświata jako pojedynczej i istotnej całości” (Einstein, 1949). To doświadczenie, zdaniem Einsteina, w sposób szczególny obecne jest w buddyzmie.

Będąc pod wpływem poglądów filozoficznych twórcy teorii względności coraz bardziej zagłębiałem się w poznawanie systemów filozoficzno-religijnych Dalekiego Wschodu. Pewnego razu odwiedziłem kolegę, który również był zainteresowany tymi systemami. Podzielił się on ze mną radością poznania Jezusa, tym, że można mieć z Nim bezpośrednią więź. Dla mnie Jezus był kimś godnym naśladowania, doskonałym, lecz odległym i niedostępnym. Spytałem więc wspomnianego kolegę, czy stwierdzenie, że posiada się poznanie Chrystusa i Boga nie byłoby przejawem zarozumiałości. Otrzymałem odpowiedź, że to poznanie możemy otrzymać w darze; dzielenie się nim można porównać do częstowania ciastkami, którymi zostaliśmy obdarowani przez kogoś innego. W Liście do Rzymian św. Paweł pisze:

Nie pytaj w swoim sercu: Kto zdoła wstąpić do nieba (...). Blisko ciebie jest Słowo, w twoich ustach i w twoim sercu, a jest to słowo wiary, które głosimy. Jeśli więc swoimi ustami wyznasz, że Panem jest Jezus, i uwierzysz w sercu, że Bóg wskrzesił Go z martwych, będziesz zbawiony. (List do Rzymian, rozdział 10, wiersze 6-9, tłumaczenie ekumeniczne Nowego Testamentu).

Po kilku tygodniach i ja wyznałem, że Jezus jest Panem i doświadczyłem Bożego zbawienia. Bóg, którego przedtem postrzegałem jako bardzo odległego, stał się dla mnie kimś bliskim.

Przez długi czas starałem się osiągnąć poznanie Boga próbując wejść na szczyt „góry poznania” o własnych siłach. Odpowiadałoby to funkcji ciąglej naszkicowanej na Rys. 2. Doświadczenie bliskiej więzi z Bogiem, które stało się moim udziałem, gdy odpowiedziałem Bogu „tak”, ilustruje Rys. 1.

Bibliografia

- Einstein, A. (1949), Religion and Science. W: A. Einstein, *The World as I See It*, (s. 24-28). New York Times: Philosophical Library.
- Gewert, M., Skoczylas, Z. (2001), *Analiza matematyczna 1. Definicje, twierdzenia, wzory*. Wrocław: Oficyna Wydawnicza GiS.
- Hocken, P. (2001), *Blazing the trail. Where is the Holy Spirit leading the Church?* Stoke on Trent: Alive Publishing.
- Hocken, P. (2009), *Przecieranie nowych dróg. Dokąd Duch Święty prowadzi Kościół?* Katowice: Emmanuel. Tytuł oryginału: *Blazing the trail. Where is the Holy Spirit leading the Church?* Tłumaczył Andrzej Sionek.

Abstract

Notion of Continuity in Theology and Mathematics

In Chapter 3 of the book: *Blazing the trail: Where is the Holy Spirit leading the Church?* Peter Hocken considers discontinuous and continuous aspects of the ways God deals with the individuals as well as with the whole communities. The discontinuity of the God's dealings can be associated with the necessity of the decision of faith, which is crucial for experiencing the God's plan of salvation. In the paper these considerations will be compared with the notion of continuity in mathematics.

Nota o autorze:

Mariusz Grządziel, dr, adiunkt, Katedra Matematyki, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu. Zainteresowania naukowe autora to: statystyka matematyczna i jej zastosowania, relacje pomiędzy nauką a wiarą.

